

HIIUMAA TEATAJA

Sündisid uued vallakodanikud

GUSTAV MÄNNIKSAAR

ANNABEL TALVARI

LUKAS RANDMAA

KAROLIINE AET KUUSK

ELS-MARII NOVITSKI

Õnnitleme vanemaid!

Hiiumaa valla väljanne. Tasuta.

Oktoober 2019, nr 22

Hiiumaale elama – 28. septembril üle Hiiumaa

Maal elamise päev on üle-ees-tiline algatus, mille eesmärk on kutsuda maale elama veelgi rohkem tegusaid ja särasilmseid inimesi. Laupäeval, 28. septembril avavad kõigile huvilistele oma uksed 36 valda Hiiumaalt Setomaani. Sel päeval ootavad Sind külla lasteaia, koolid, kultuuri- ja spordikeskused, külamajad ja ettevõtted – kohad, mis kujundavad elukeskkonda maal.

Kuhu minna ja mida teha sel päeval Hiiumaal?

Kõik kohad on avatud kell 11–16, kui ei ole märgitud teisiti.

Hiiumaa valla sünnipäevakuu avab **seikluslik orienteerumismäng** „Avasta Hiiumaad“. Vt siit emmastesport.blogspot.com

Emmaste põhikoolis toimuvad igal täistunnil ringkäigud ja kõik soovijad saavad täiendada oma looduslaseid teadmisi kooli mõispargis oleval õuesõpperajal.

Hiiumaa jooksugrupp korraldab sportlikku sündmust **Maastiku-jooks Tahkunas 2019**. Avasta Hiiumaad spordites!

Sõruotsa külaselts korraldab Sõru paadikuuris traditsioonilise **sügislaada**, kus müügil nii kohalik käsitöö kui saadused. Lisaks laadaprogramm.

Sõru sadamas leiab aset ka meeleolukas **XIII Sõru Regatt**

Käina Tirtspõnni lasteaia on avatud uste päev.

Sõru muuseumis on avatud

püsiekspositsioon ja näitused, kogukonnatuba ja puhvet.

Emmaste raamatukogu on avatud kell 10–14. Kaugtöö tegemise võimalus, kiire internet ja wifi võrk.

Emmaste lasteaia Naksitrallid ootavad külastajaid Naksitrallid. Avatud oleme kl 12–16. Igal täistunnil on maja tutvustus. Lasteaia territooriumil toimub fotojaht, mis on jõukohane kõigile ja pakub aktiivset liikumist. Samuti saab ennast proovile panna madalseiklusrajal. Avatud on Naksitrallide meeleolu kohvik.

Valgu seltsimajas on avatud kohvik. Töötuba lastele: saab meisterdada ja teha käelisi tegevusi kogu päeva jooksul ning tutvuda külaseltsi tegemistega.

Käina spordikeskus on avatud kl 12–21. Ujula suur ja väike basseini koos saunadega, jõusaal, tõsteruum, aeroobikasaal.

Käina raamatukogu on avatud kl 10–16. Tutvustatakse erinevaid teenuseid ja vaba aja veetmise võimalusi nii lastele kui täiskasvanutele, avalik Internetipunkt, kiire internet ja vaba wifi võrk, kaugtöö tegemise võimalus. Väljapanek „Hiiumaa ja hiidlased“ Hiiumaa-teemalistest trükistest. Kl 14–16 koostegemise töötuba – riidest raamatukoti õmblemine. Kohapeal võimalik juua erinevaid kohvijooke.

Kassari rahvamaja ja kodukohvik Kassari Hõng. Majarahvas

tutvustab oma lugu, kuidas koliti Brasiiliast Hiiumaale. Uudistada saab rahvamaja ja selle tegemisi: vabatants, vabade kunstide klubi, jooga, käsitööring, ühine musitseerimine jm.

Kuriste seltsimajas on võimalus tutvuda seltsimaja tegevusega, pakutakse kohvi-tee ja küpsed. Avatud näitused 20 erineva kohaliku kartulisordiga ja „Meie kodud 2017.“ Huvilistele avatud Kuriste kirik.

Orjaku külamaja ootab külla, infomaja on avatud kl 11st. Vaadata saab Lylian Meisteri tekstiilnäitust „Aarete saar“ ja näitusi Hiiumaa kalad ja Hiiumaa loopealsed. Lisaks saab küsida-kuulata küla ja sadama lugusid. Suveniiripoest saab osta meeneid ja kingitusi, avatud on sadamakohvik. NB! Esimesed 100 külastajat saavad kohvi kõrvale tasuta jäätise.

Päeva lõpetab kl 18 **kinoõhtu Orjaku**: „Vanamehe film“. Pilet 5 eurot. NB! Plaanime kino näidata saalimajas, seega riietuda soojalt!

Dagöplast AS pakub eelregistreerimisega (info@dagoplast.ee) ringkäike tehases kell 11 ja 14. Info pakutavate töökohtade ja muu kohta, mis neid Dagöplasti kui tööandja ja olulise Hiiumaa ettevõtte puhul huvitada võiks.

Kärdla kultuurikeskuses toimuvad kl 11–15 igal täistunnil ringkäigud, kus tutvustatakse

kultuurimaja ruume, võimalusi ja huviringe. Galeriis on avatud Peterburi kunstniku ja graafiku Tatjana Tšursinova näitus „Avatarid.“ Kl 14 Hiiumaa Kinos kogupe-refilm „Lammas Shaun.“

Hiiu valla raamatukogu on avatud kl 10–14. Kl 10 õpetatakse kasutama raamatukogus kasutusel olevat uut iseteenindusautomaati. Kl 11 Luuletund: luuletusi loeb Mattias Hiiumaalt. Kl 13 Kuidas leida infot, mis Sind huvitab? Õpetatakse andmebaaside kasutamist ja teavikute leidmist. Lisaks tutvustatakse kaugtöö ja muid raamatukogu võimalusi. Avatud on kodulootuba ja näitus maaelu raamatutest. Lastel on võimalus mängida erinevaid mänge.

Kärdla nukuteateris kl 13–15 kohtumine Lottemaa rännukoer Klausiga. Avatud teatrikohvik.

Kõrgessaare lasteaed Vigri on avatud kõigile huvilistele. Lasteaia pere tutvustab ruume ja ringides osalemise ning õuesõppe võimalusi. Samuti räägitakse lähemalt lasteaia osalemisest programmides Kiusamisest Vabaks, Avastustee ja Tervist edendavad lasteaia.

Lauka seltsimajas on kohvik, kila-kola laat, avatud Civitan annetusmüük.

Kõpu rahvamaja on avatud, pakutakse kohvi, teed ja küpsed.

Palade loodushariduskeskus kl 11–13 looduskeskuse tegevuste tutvustus ja majaprogramm, kl

14–16 õppeprogrammide tutvustus ja tegevused looduskeskuse kivimite õppehoones. Terve päeva on avatud Soera talumuuseum (giid+tegevused).

Pühalepa kultuuri- ja noortekeskuses on täistundidel kl 11, 12, 13 ja 14 ringkäigud, mis lõpevad huvilistele töötubadega.

Palade põhikoolis ringkäigud koolis, kaasava hariduse tutvustamine, kohvik. Kl 11–15 toimub sügislaat!

Suuremõisa lasteaed-põhikoolis toimuvad kl 11, 12, 13 ja 14 ringkäigud - lasteaia töökorralduse tutvustamine, kooli huviharidus, õpilaste ansamblite esinemised, mõisa tutvustus.

Hiiumaa ametikoolis kl 11 lossi ekskursioon ja kl 14 õppimisvõimaluste tutvustamine. Võimalus lossis ringi uudistada ka omapäi.

Kuri koolimaja on avatud kl 10–15, töötab kohvik ja avatud on käsitöönäitus. Samal päeval kuni kl 14 toimub traditsiooniline Kuri Väike sügislaat, kaubaks kõikvõimalik kohalik toodang. Ootame värskete küpssetistega hommikusöögile ja pakume kogu päeva jooksul kerget einet.

28. septembril on Hiiumaa ja Saaremaa vahelisel praamiliinil lisareisid väljumisega kl 8.15 ja 17.30 Sõrult ning kl 9.30 ja 19 Triigilt!

Tere tulemast Hiiumaale!

Kaasava eelarve ettepanekud selgunud

Teisipäeval kogunenud kaasava eelarve hindamiskomisjon otsustas saata rahvahääletusele 25 ettepanekut.

Elektrooniline rahvahääletus toimub 7.–28. oktoobril keskkonnas www.volis.ee. Hääletada saab ka vallamajades üle Hiiumaa, kus tuleb end identifitseerida isikut tõendava dokumendiga. Oma hääle saab anda kolme ettepaneku poolt iga vähemalt 16-aastane inimene, kelle elukoht on rahvahääletuse ajal rahvastikuregistri andmetel Hiiumaal. Ettepanekute paremusjärjestuse avalikustab vald 30. oktoobril.

Emmaste osavald:

Mänguväljak noortele Emmaste kooli juurde 10 000 euro eest, Nurste krossiraja korrastamine 9 670,

Kohaliku kogukonna elu käsitlev videoklipp info levitamiseks 1 000,

Hiiumaa lastele purjeõppeks uued paadid (1 paat Sõru sadamasse) 2 000,

Harju-Rätsepa tuuliku juurde uue külakiige ehitamine; tuuliku katuse, trepi, völli ja saba tõrvamine 4 212.

Kärdla osavald:

Ühiskasutatav korvpalliplats 10 000,

Välisvärv käsitööseltsi Meistrite

Majale 1 678,

Kohaliku kogukonna elu käsitlev videoklipp info levitamiseks 1 000,

Hiiumaa lastele purjeõppeks uued paadid (1 paat Kärdla sadamasse) 2 000,

Laudtee või trepi rajamine Hausma ujumissilla juures rannast riide vahetuskabiini juurde 1 000,

Pühalepa osavald

Kaasaegne mänguväljak Palade lasteaia hoovialale ehk mänglusti ja -rõõmu nii väiksematele kui ka suurematele avastajatele. 9 163,20;

Palade põhikooli discgolfi rada 6 000,

Palade spordihalli jõusaali renoveerimine 6 100,

Kohaliku kogukonna elu käsitlev videoklipp info levitamiseks 1 000.

Käina osavald

Selja Maahaigla asukoha väärikas tähistamine Selja külas Käinas 3 540,

Valgustada Käina osavalla bussipeatused 10 000,

Väljõusaal Käina kooliparki 10 000,

Kassari kabelile uued uksed 5 000,

Kassari mänguväljak 7 000,

Kohaliku kogukonna elu käsitlev videoklipp info levitamiseks 1 000,

Hiiumaa lastele purjeõppeks uued paadid (1 paat Orjaku sa-

damasse) 2 000.

Kõrgessaare osavald

Kõrgessaare aleviku spordiväljaku kasutusvõimaluste laiendamine 3 000,

Kõrgessaare Valitsejamaja renoveerimine 10 000,

Jõeranna jõe vana silla taastamine Jõeranna külas Kõrgessaare osavallas – Jõeranna vana silla uus elu 3 297,60;

Kohaliku kogukonna elu käsitlev videoklipp info levitamiseks 1 000.

Küsimuste korral palume pöörduda Hiiumaa vallavalitsuse arenguspetsialisti poole e-postil aivi.telvik@hiiumaa.ee või telefonil 517 5585.

Volikogu istungilt

Hiiumaa vallavolikogu istung toimus 12. septembril Kõrgessaare vallas.

Enne päevakorraga alustamist andis Tarmo Mänd üle kaheksa volikogu liikme avalduse volikogu esimehe Aivar Viidiku umbusaldamiseks, mida hääletatakse järgmisel istungil.

Maasi detailplaneeringu kehtestamine

Emmaste maa- ja ehitusnõunik Pilvi Post tutvustas eelnõud kehtestada Härma küla Maasi kinnistu detailplaneering, millega muudetakse Emmaste valla üldplaneeringut, vähendatakse ehituskeeluvööndit. Detailplaneeringu eesmärgiks on Maasi katastriüksuse jagamine kolmeks katastriüksuseks, millest kahe hoonestatava katastriüksuse sihtotstarve muudetakse ühel elamumaaks ja teisel võrdsetes osades elamumaaks ja ärimaaks (majutushoone maa). Hoonestamata katastriüksuse sihtotstarve jääb maatulundusmaaks. Eelnõu võeti vastu.

Hallatava asutuse Hiiumaa Spordi- ja Tervisekeskus moodustamine ning Hiiumaa Spordi- ja Tervisekeskuse põhimääruse I lugemine

Spordi- ja terviseedenduse spetsialist Martina Martinson tutvustas eelnõud, mille eesmärk on luua uus hallatav asutus, mis on käibemaksukohuslane ja mille alt hakatakse ehitama uut spordikeskust ja samuti haldama teisi spordirajatisi: Paluküla spordikeskust ja spordikooli rajatisi. Eelnõu saadeti teisele lugemisele.

Hiiumaa valla mittetulundusliku tegevuse toetamise kord

Kultuurispetsialist Anu Tammearu tutvustas Hiiumaa valla mittetulundusliku tegevuse toetamise korra muutmise eelnõud, mis oli teisel lugemisel. Eelnõu võeti vastu.

Erahuvikoolis ja -spordiklubis laste ja noorte huvitegevuse toetamise kord

Kultuurispetsialist Anu Tammearu tutvustas eelnõud, millega kehtestatakse ühtsed põhimõtted valla eelarvest erahuvikoolides ja spordiklubidest laste ja noorte õppimise ja muus huvitegevuses osalemise toetamiseks. Eelnõu võeti vastu.

Kinnitus varalise kohustuse võtmiseks ja nõusolek hankelepingu sõlmimiseks (Keskväljak)

Arenguosakonna juhataja Monika Pihlak tutvustas eelnõud, millega küsiti volikogult luba tagada Kärkla keskväljaku ümberehitamise omafinantseeringu katteks täiendavalt 400 000 eurot ja sõlmida hankeleping Kärkla keskväljaku ümberehitamiseks maksumusega 2 247 580 eurot (sh käibemaks). Eelnõu võeti vastu.

Hiiumaa valla arengukava 2035+ muutmine (eelarvestrateegia)

Rahandusosakonna juhataja Inge Elissaar tutvustas eelnõud, millega muudetakse mullu vastu võetud Hiiumaa valla arengukava 2035+ lisa nr 1 ehk eelarvestrateegiat. Eelnõu otsustati saata teisele lugemisele.

Hiiumaa valla 2019. aasta lisaeelarve

Rahandusosakonna juhataja Inge Elissaar tutvustas lisaeelarve eelnõud. Lisaeelarvega suurenevad põhitegevuse tulud kokku 551 419 eurot. Tulud kaupade ja teenuste müügist suurenevad kokku 43 933 eurot. Saadavad toetused tegevuskuludeks suurenevad summas 247 486 eurot. Tulumaksu laekumist suurendatakse 250 000 euro võrra. Võrreldes 2019. aasta esialgse eelarvega on suurenemine ligikaudu 3%. Tulumaksu kasv võrreldes 2018. aasta tegeliku laekumisega on 8%. Maamaksu laekumist suurendatakse 10 000 euro võrra. Eelnõu võeti vastu.

Hiiumaa vallavolikogu otsuse „Esindajate nimetamine Hiiumaa valla hoolekogudesse“ muutmine

Valla jurist Kairi Arunurm selgitas, et volikogu endine liige Ilmi Aksli esitas avalduse Käina kooli hoolekogus volikogu liikmena osalemisest tagasi astumiseks ja hoolekogusse tuleb nimetada uus liige. Helen Teigar tegi ettepaneku nimetada Liina Lepamaa. Otsus võeti vastu.

Osavallakogu koosseisu kinnitamine

Valla jurist Kairi Arunurm selgitas, et Ilmi Aksli esitas avalduse Käina osavallakogu töös osalemise lõpetamiseks. Enne 2017. aasta valimisi korraldatud osavallakogu liikmete valimisel valiti asendusliikmeks Jana Uuskari ning on ettepanek kinnitada Jana Uuskari Käina osavallakogu liikmeks. Otsus võeti vastu.

Alatiste komisjonide koosseisude kinnitamine

Valla jurist Kairi Arunurm selgitas, et volikogu liikme kohalt tagasi astunud Ilmi Aksli asemel on komisjoni esimehe ettepanek nimetada kultuuri- ja turismikomisjoni liikmeks Jana Uuskari.

Joel Pulk on esitanud avalduse haridus-, spordi- ja noorsootöö komisjoni töös osalemisest loobumiseks ning tema asemel on komisjoni esimehe ettepanek nimetada liikmeks Urve Pärnamaa. Otsused võeti vastu.

Volikogu järgmised istungid toimuvad 17. oktoobril, 21. novembril ja 19. detsembril.

Volikogu liikmeks Jana Uuskari

Foto: Tuuli Tammla

ja tegema hiidlaste jaoks kõige paremaid otsuseid,” kirjeldas ta oma soove Hiiumaa valla jaoks.

Alates septembrikuu istungist osaleb volikogu tegevuses valimisliidu Ühine Hiiumaa nimekirjas kandideerinud Jana Uuskari, kes asub volikogu tööst tagasi astunud Ilmi Aksli asemele. Viimase volitused lõppesid 31. augustil.

Jana Uuskari on keskhariduse saanud Hiiumaal ning lõpetanud Tartu ülikooli ajaloo ja ajalooõpetaja eriala. Ta töötab õpetajana Käina koolis ja Hiiumaa gümnaasiumis. Jana Uuskari kuulus Käina volikogu kahte viimasesse koosseisu ja oli humanitaarkomisjoni liige.

Kohaliku omavalitsuse volikogude valimistel kandideerides soovis Uuskari, et vallavolikogu liikmed näeksid Hiiumaad kui tervikut ning otsused sünniksid konstruktiivses koostöös. “Et inimesed suudaksid säilitada viisakuse ja lugupidamise teiste volikogu liikmete suhtes. Et Hiiumaa jaoks avanevad võimalused ei sumbuks poliitilisse käsikähmlusse. Ja et volikogu liikmed tunnetaksid, et nad ei esinda ainult erakonda, ennast ja oma ambitsioone, vaid nad on valitud esindama kõiki hiidlasti

Muutumas on mittetulundusliku tegevuse toetamise kord

Eelmisel aastal vastu võetud mittetulundusliku tegevuse kord tõi kaasa mõningaid segadusi ning seetõttu tegi vallavalitsus volikogule ettepaneku mittetulundusliku tegevuse korra muutmiseks. Volikogu võttis eelnõu vastu ja muudatused hakkavad kehtima uuest aastast.

Muudetud korras on kogu dokumendi lõikes parandatud ja täpsustatud sõnastusi. Viitame suurematele muudatustele, millele tähelepanu pöörata.

Täpsustati ja kirjeldati toetuste liike, mis muudab korra sõnastuse lühemaks ja selgemaks. Uues korras on toetused jagatud kahte liiki – tegevustoetus ja projektitoetus – ja need kirjeldatud:

- Tegevustoetus on sihtotstarbeline valla eelarvest antav toetus taotleja regulaarsete toimingutega seotud tegevuskulu katmiseks samal aastal ja kohaliku küla- või seltsielu edendava ürituse korraldamiseks.
- Projektitoetus on valla antav sihtotstarbeline toetus kogukonna ja valla arengule

suunatud maakondliku tegevuse/ürituse toetamiseks või sihtfondist ja programmist rahastatava avalikkusele suunatud projekti oma- ja kaasfinantseerimiseks.

Korrast on välja jäetud projektitaotluste alammäär. Eelmise määruse järgi oli taotlejal kohustus küsida vähemalt 1000 eurot, aga see ei peaks olema kohustav piirang.

Pärast eelmisel aastal lõppenud taotlusvoore kogutud tagasiside põhjal on teise suurema muudatusena jagatud projektitaotluste tähtajad kaheks taotlusvooruks, mis annab korraldajale paindlikumad võimalused sündmuste planeerimiseks. Nii on aasta esimese projektitoetuste taotlusvooru tähtaeg 1. märts, teine 1. september. See annab võimaluse ka oluliselt lühendada taotluste vastuste ooteaega.

Oluline on märgata, et tegevustoetuse tähtaeg on endiselt 1. veebruar ja nende menetlusprotsess on endiselt seotud eelarve vastu võtmisega.

Olulise muudatusena on kirjel-

datud projektitaotluste menetlusprotsessi. Projektitoetuste aruteluks ja ettepanekuteks moodustatakse kaks korda aastas kokku saav komisjon ja täpsemalt on kirjeldatud projektitaotluste hindamisel aluseks võetavad kriteeriumid. Samuti on täpsustatud ajaline mõõde menetlemisel, mis oli senises korras puudu. Projektitoetuse kasutamiseks sõlmitakse toetusleping.

Seoses sellega, et projektitaotlusi on võimalik esitada kaks korda aastas, lühendati projektitoetuste aruandlusperioodi. Nii tekib projektitaotluste aruannete esitamise kohustus 30 päeva peale projektiperioodi lõppemist.

Kui projektitaotlused on esitatud vallale veel kehtiva korra kohaselt tähtajaga 1. oktoober, siis menetletakse neid 1. jaanuaril 2020 kehtima hakkava korra alusel.

Loe täpsustatud korda www.riigiteataja.ee/akt/424092019024

Anu Tammearu
valla kultuurispetsialist

Avaldame eelmises lehenumbris tehnilistel põhjustel avaldamata jäänud maakonnaliinide bussiplaani

KALANA-KÖPU-KIDUSPE-LUIDJA-KÄRDLA

NB: alates 1. okt liin 656 Kärkla–Luidja–Kärkla väljumine Luidjalt 40 min varasem st väljumine kl 15.10

Liini nr.	651	650	651	651	651	656	655
PÄEV	E-P	T	EKNR	L,P	E-L	E-R	E-R
KALANA v.	06:15	07:30	-	-	16:40	-	-
KÖPU	06:26	07:40	07:40	08:55	16:50	-	-
KIDUSPE	06:35	07:49	07:49	09:04	16:59	-	-
LUIDJA	06:47	08:04	08:04	09:18	17:12	18:20	-
VISKOOSA	06:59	08:15	08:15	09:27	17:20	18:30	19:48
KÕRGESSAARE	07:01	08:17	08:17	09:29	17:22	18:32	19:50
LAUKA	07:04	08:20	08:20	09:32	17:25	18:35	19:53
KÕRGESSAARE	07:07	08:24	08:24	09:36	17:28	18:39	19:56
MUDASTE	-	08:34	-	-	-	-	-
MALVASTE TEE	07:17	08:41	08:34	09:46	17:36	18:47	20:06
KÄRDLA *	07:26	08:50	08:45	09:55	17:45	19:00	20:15

* Kärkla Bussijaam Info E-R kl 8–17 telefonil 463 1188. Info ja nõudeliini tellimine: kl 7–21 telefonil 517 8592 (GoBus)

Riigipühadel sõidavad maakonnaliinid pühapäevase sõidugraafiku järgi.

Jäätmehanke võitis Keskkonnateenused

Hiiumaa valla korraldatud jäätmehanke võitis aktsiaselts Eesti Keskkonnateenused, mis hakkab uue jäätmekorralduse järgi jaanuarist Hiiumaal jäätmeid vedama.

Järgmisest aastast muutub vedu efektiivsemaks – uue lepingu kohaselt teenindab saart praeguse ühe veoki asemel kaks põhiveokit ja üks 12tunnise reageerimiseajaga asendusveok. See lisab paindlikkust just graafikuvälistele vedudele.

Aasta algul kehtima hakkava hinnakirja alusel moodustab pakendijäätmete kinnistupõhine äravedu 10 protsenti ja bio-

jäätmete äravedu 50 protsenti olmejäätmete veohinnast. Kuna prügi äraveo hinnast suure osa moodustab kütusekulu, mõjutab prügiveo hinda otseselt ka kütuse hinnatõus.

Vallavalitsus otsib võimalusi, kuidas toetada kinnistuomanikke uute prügikonteinerite ja kompostrite soetamisel. Juhul, kui olete sorteerimises nii edukad, et olmejäätmete kogus kuivab kokku ja puhtad pakendid moodustavad suurema osa jäätmetest, soovitame praegune olmeprügikonteiner võtta kasutusele pakendite jaoks ja olmeprügi ära anda prügikoti või väiksema konteineriga. Juhul, kui prügikontei-

nerid veoajaks kuidagi täis ei saa, tuleb prügivedu soodsam, kui sõlmita lepingu naabri või naabruskonnaga koos ning soetate prügikonteinerid mitme peale.

Uuest aastast hakkab Hiiumaal toimima uus kinnistupõhine jäätmete ära andmine – lisaks olmejäätmetele on võimalik kodust, kortermaja või asutuse juurest ära anda ka puhast pakendit, biojäätmeid ja ettetellimisel suurjäätmeid.

Hea hiidlane ja Hiiumaa sõber, oleme hoolivamad enda ning teiste kogukonna liikmete suhtes! Hoiame üheskoos Hiiumaa puhtana!

Uus keskkonnaspetsialist on Kadri Aljas

Vallavalitsuse keskkonnaspetsialistina alustas Kadri Aljas, kes on lõpetanud Tartu ülikooli loodus- ja tehnoloogiateaduskonnas magistriõppe keskkonnatehnoloogia erialal ning elanud Hiiumaal viimased viis aastat.

Kadri on varasemalt töötanud tootmisettevõtte kvaliteediosakonnas, kus tegeles muuhulgas ka ettevõtte keskkonnanaruandlusega. Enne Hiiumaale kolimist töötas ta aga Kuressaares keskkonnameti looduskasutusspetsialistina. “Sealne töökogemus andis hea

kogemuse seadusandlusest lähtuvate tööülesannete täitmisel, mida mul tuleb teha ka keskkonnaspetsialisti ametikohal,” ütles Kadri.

Uuest töökohast ootab Kadri põnevaid väljakutseid ja võimalust end keskkonnavalaselt veelgi täiendada. “Siin elatud viie aasta jooksul on mulle selgeks saanud, et suuremat tähelepanu vajab jäätmevaldkond,” kirjeldab ta põhilist ülesannet oma tööalal.

Kadri eesmärk on panustada uute toimivate lahenduste välja töötamisse: “Olen väga motiveeritud panustama Hiiumaa keskkonna ja inimeste heaolusse, et meil oleks siin ikka puhas ja hea elada.” Enda tugevustena nimetab ta sihikindlust, kohusetundlikkust ja koostöötahet.

Keskväljaku teine hange tõi odavama hinna

Kärdla keskväljaku ümberehitamise hanke tähtajaks, 26. augustiks esitas pakkumise neli ettevõtet. Soodsaima pakkumise tegi AS Merko Ehitus Eesti, kes pakkus ehitushinnaks 2 247 600 eurot koos käibemaksuga. Kuigi pakkumine on üle 600 000 euro võrra soodsam esimese hankega pakutud soodsaimast hinnast, on võrreldes volikogu heaks kiidetud eelarvestrateegiaga vaja siiski täiendavalt 400 000 eurot projekti omaosaluse katteks.

Vallavalitsus otsustas teha volikogule ettepaneku eraldada keskväljaku ümberehitamise omafinantseeringu katteks täiendavalt 400 000 eurot. Volikogu võttis eelnõu septembrikuu istungil vastu ja nüüd saab vallavalitsus sõlmida parima pakkujaga lepingu ning seejärel keskväljaku ümberehitamise töödega alustada.

Esimest korda korraldas vald hanke keskväljaku töödeks mais. Juunis, pärast pakkumuste selgumist lükkas vallavalitsus kõik pakkumised tagasi, sest ka odavaima pakkumuse hind oli eelarves plaanitud oluliselt kõrgem: 2 879 800 eurot.

Koostöös projekteerijatega tehti seejärel projektis muudatusi. Muudatusi tehes on arvestatud, et ei kannataks väljaku välisilme ega kvaliteet. Üle vaadati materjalide valik ja valgustite lahendus.

Tänavuse värvikampaaniaga väljastati 189 värvipassi

Hiiumaa vald jätkas ka sel suvel toreda värvikampaaniaga, mille eesmärk on saarel kodude välisilme kaunimaks muutmise. 15. maist 31. augustini kestva kampaania jooksul väljastati 189 värvipassi: 25 Emmaste, 22 Kõrgessaare, 39 Käina, 68 Kärdla ja 35 Pühalepa osavalla kinnisvara omanikele.

Kampaanias said osaleda Hiiumaa valla elanikud või suvekodu omanikud, kes soovisid värvida saarel asuva hoone fassaadi, uksi, aknaid või piirdeaeda. Samuti olid oodatud osalema korterühistute või mitmepereelamute esindajad akende, rõdude, fassaadi värvimiseks tingimusel, et värvitakse kogu hoone vastavad osad. Värvikampaanias osalemiseks sai omanik võtta talle sobivast osavallamajast värvipassi, mille alusel kehtis 30protsendiline hinnasoodustus värvikampaania toodetele ehitusmaterjalide kaupluses Faasion.

Osavaldade rahaline panus värvikampaaniasse oli kokku 3184 eurot ehk 10% värvimaksumusest, mis jagunes osavallati järgmiselt: Emmaste 616, Kõrgessaare 442, Käina 433, Kärdla 1053 ja Pühalepa 640 eurot. Värvimistööd peavad valmima 30. septembriks.

Suur tänu kõikidele kampaanias osalejatele Hiiumaa kodude kaunimaks muutmise eest ja Faasion OÜle, kes on olnud pikaajaline koostööpartner värvikampaania korraldamisel.

Hiiumaa vallavalitsus loodab kampaaniat ka tuleval aastal jätkata, et kodusaar veel kaunimaks muuta.

Jäätmeteemalised infopäevad toimuvad 4.–6. novembril üle Hiiumaa koostöös keskkonnametiga. Räägitakse nii jäätmete sorteerimisest kui uuel aastal kehtima hakkavast jäätmekorraldusest. Täpsed asukohad selguvad oktoobris.

Sorteerides säästad raha...

...kuna olmeprügist eraldi kogutud jäätmete kinnistupõhine ära vedamine on palju soodsam!

Vastavalt hinnakirjale maksab pakendijäätmete...

kuni 150-liitrise ja maksimaalselt 10 kilogrammi kaaluva prügikoti äravedu 0,8 eurot, prügikonteiner kuni 0,08 m3 – 0,43 eurot

kuni 0,14 m3 ehk 140 liitrit – 0,5 eurot,

kuni 0,24 m3 – 0,85 eurot,

kuni 0,36 m3 – 1,28 eurot,

kuni 0,6 m3 – 1,93 eurot

kuni 0,66 m3 – 2,12 eurot,

kuni 0,8 m3 – 2,57 eurot

kuni 1,1 m3 – 3,53 eurot,

kuni 1,5 m3 – 3,74 eurot

kuni 2,5 m3 – 6,24 eurot,

kuni 4,5 m3 – 11,23 eurot. Hinnad sisaldavad käibemaksu.

Pakendite tasuta ära andmise võimalus jääb samuti alles, kuid avalikke konteinereid hakatakse tuleval aastal järk-järgult vähendada. Osadesse pakendipunktidesse lisatakse ka papi- ja paberi- ning tekstiilikonteiner. Avalikud pakendipunktid paigutatakse igas osavallas läbimõeldud kohta, et neid kasutataks senisest vastutustundlikumalt. Nende asukohtade osas saab teha ettepanekuid oma osavallavanemale.

Avaldame eelmises lehenumbris tehnilistel põhjustel avaldamata jäänud maakonnaliinide bussiplaanid

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E-R	E-N	R
KÄINA KOOL	08:18	15:30	-	-
KÄINA	08:17	15:31	17:05	17:45
ARU	-	15:36	-	-
LUGUSE	08:11	15:38	17:10	17:51
ORJAKU	08:06	15:43	17:14	17:57
KASSARI	08:00	15:48	17:18	18:02
VAEMLA	07:51	15:55	+	18:08
SUUREMÕISA	-	-	17:30	-
KÄINA	07:47	16:00	17:42	18:12

↑

KÄRDLA-LENNUJAAM-KÄRDLA

Liini nr.	200	200	200
PÄEV	E-R	L	E-R,P
KÄRDLA *	07:25	09:25	17:10
KESKVÄLJAK	07:26	09:26	17:11
PADU	07:29	09:29	17:14
LINNUMÄE	07:30	09:30	17:15
LENNUJAAM s.	07:35	09:35	17:20
LENNUJAAM v.	07:50	09:50	17:35
LINNUMÄE	07:53	09:54	17:43
PADU	07:55	09:55	17:45
KESKVÄLJAK	07:58	09:59	17:47
KÄRDLA *	08:00	10:00	17:49

Väljumised võivad muutuda vastavalt lennude toimumisele.

Info Kärda Lennujamast

KÄINA - KASSARI – SUUREMÕISA
KÄINA

Liini nr.	646	646	646	646
PÄEV	E-R	E		

Räägi kaasa valla eelarvestrateegias!

Vallavolikogu arutas septembris ja arutab edasi oktoobri koosolekul valla eelarvestrateegia uut versiooni – loe lisa ja räägi kaasa!

Investeeringukava arenguprojektid

Investeeringute kava fookuses on Hiiumaa elukeskkonna parandamine ja energiasäästlikkus. Eelarvestrateegias on endiselt plaanis kõik varem kavas olnud investeeringuprojektid ning lisandunud on Kärkla tänavavalgustuse uuendamine ja lasteaia uue hoone ehituseks valmistumine.

Järgmise aasta eelarveplaanis on Kärkla keskväljaku maakonakeskuse vääriliseks ümber ehitamine, Hiiumaa spordikeskuse ehitustööd ja Kärdlasse rajatava erihooldekodu valmimine. Samuti on järgmise aasta kavas Käina spordi tänav planeering.

Järgmisel aastal jätkuvad ka ettevalmistustööd Kärkla uue põhikoolihoone valmimiseks ja Tohvri hooldekeskuse laienduseks. Kärkla lasteaia uue hoone ehitamise ettevalmistustega on juba alustatud ning 2022. aastasse on planeeritud raha ehitustöödeks.

Palukülas jätkub spordiradade arendamine. Suuremõisas losikompleksis asuva Juustukoja investeeringud on plaanis 2020. ja 2021. aastal.

Käinas on 2021. ja 2022. aasta plaanides kultuurikeskuse reno-

veerimistööd.

Kõrgessaare osavaldal on samuti planeeritud raha arendustegevusteks. Järgmisteks aastateks on kavandatud raha Kalanas asuva Ristna jahisadama ehituse omafinantseeringuks.

Jätkuvad ka investeeringud teedesse, tänavatesse ja tänavavalgustusse sh Kärkla tänavavalgustuse uuendamine projektirahade toel. Samuti investeeringud sadamatesse ja osavaldade spordikeskustesse.

Üürimajade projektiga plaanib vald edasi liikuda tuleval aastal.

Investeeringute kava täitmiseks on plaanitud saada lisavahendid projektitoetustest ja täiendavatest laenudest. Laenude kavandamine on kooskõlas seadusega ja valla finantsvõimekusega. Senine praktika projektitoetuste saamiseks on olnud positiivne. Arvestades Euroopa Liidu struktuurfondide meetmete järgmist taotlusperioodi ja sinna kavandatud vahendeid, on Hiiumaa vallal perspektiivis mitmeid abikõlblikke projekte juba varus.

Kuludega tasakaalu

Eelolevate aastate eelarvestrateegia arvestab võimaliku majanduslangusega.

Valla kõige olulisem tuluallikas on üksikisiku tulumaks, mis moodustab enam kui 96% maksumuludest ja ligi kaks kolmandikku põhitegevuse tuludest. Tulumaksu laekumist mõjutavad

muutused maksumaksjate arvus, sissetulekute muutuses ja riigi poolt määratud eralduse suurus. 2020. aastaks prognoosib vald tulumaksu laekumise kasvu 5%, edasine kasv jääb alla 1% aastaks. Põhitegevuse tulude kasvaks prognoosib vald 2020. aastal 3%, edasine kasv jääb alla 1% aastaks.

Põhitegevuse kuludest on kõige suuremad personalikulud: 55% kõigist põhitegevuse kuludest. Majandamiskulud moodustavad kolmandiku põhitegevuse kuludest. Tööjõukulude kasvu on kavandatud 2020. aastal, järgmistel aastatel jäävad kulud 2020. aasta tasemele. Plaani seadmisel on arvestatud, et valla majanduskulud on tänasel hinnatasemel.

Kulude kokkuhoidu aitab saavutada ka võimalus saada ühehiiumaaliselt hankides kaupadele ja teenustele soodsamat hinda kui varem eraldi valdadena. Samuti taristu ülalpidamiskulude opti-

meerimine.

Saada ettepanekud või räägi kaasa koosolekul

Hiiumaa vallavolikogu arutas eelarvestrateegiat 12. septembril toimunud istungil ja saatis strateegia teisele lugemisele oktoobrikuu volikogu istungile. Kõik vallakodanikud on oodatud tutvuma eelarvestrateegia materjalidega valla veebilehel ja oma arvamust avaldama.

Valla eelarvestrateegia on omavalitsuse finantsprognoos, mis esitab tegevustulud ja -kulud, investeeringud ja finantseerimis-

tegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Hiiumaa valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistipliini tagamise meetmed ja mängib läbi võimalikud riskistenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel. Valla kehtiv eelarvestrateegia hõlmab aastaid 2019–2022 ning seega tuleb seda muuta, sest eelarvestrateegia peab hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat.

Oma ettepanekud eelarvestrateegiasse võib saata ekirjaga valitsus@hiiumaa.ee või tuua vallamajas üle Hiiumaa hiljemalt 6. oktoobriks või rääkida kaasa avalikel aruteludel, mis toimuvad piirkondades üle Hiiumaa osavallakogu laiendatud koosolekuna:

Käina osavallas Männamaal raamatukogus 23. septembril kell 15, Kõrgessaare vaba aja keskus 1. oktoobril kell 18, Kärklas vallamajas 3. oktoobril kell 17, Pühalepa vallamajas 9. oktoobril kell 15, Emmaste vallamajas 11. oktoobril kell 9.

Investeeringuobjektid 2020–2023

	2018 täitmine	2019 eeldatav täitmine	2020 eelarve	2021 eelarve	2022 eelarve	2023 eelarve
Tuuletorn	436 281	3 001 268	0	0	0	0
sh toetuse arvelt	316 163	934 849				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	120 118	2 066 419				
Keskväljak	17 849	601 550	1 748 750	0	0	0
sh toetuse arvelt		101 550	1 478 750			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	17 849	500 000	270 000			
Pargi 3	73 680	369 600	870 000	0	0	0
sh toetuse arvelt	46 524	238 000	400 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	27 156	131 600	470 000			
Kärkla Põhikool	0	63 585	936 415	4 000 000	0	0
sh toetuse arvelt			400 000	3 000 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		63 585	536 415	1 000 000		
Spordikeskus	0	1 000 000	4 400 000	600 000	0	0
sh toetuse arvelt			2 900 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		1 000 000	1 500 000	600 000		
Tohvri Hooldekeskus	0	0	400 000	484 000	0	0
sh toetuse arvelt			200 000	184 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			200 000	300 000		
Kärkla Lasteaed	0	201 600	0	0	1 000 000	500 000
sh toetuse arvelt		110 120				
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		91 480			1 000 000	500 000
Paluküla spordirajad	0	519 000	130 000	40 000	40 000	0
sh toetuse arvelt		309 000	40 000	40 000	40 000	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		210 000	90 000			
Suuremõisa lossikompleks (juustukoda)	0	0	200 000	900 000	0	0
sh toetuse arvelt			200 000			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				900 000		
Teed, tänavad, tänavavalgustus	835 265	539 901	868 480	520 000	400 000	400 000
sh toetuse arvelt		3 000	364 800			
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	835 265	536 901	503 680	520 000	400 000	400 000
Sadamad (sh Smart Marina)	454 789	531 608	950 958	260 000	0	0
sh toetuse arvelt	260 005	446 542	570 000	220 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	194 784	85 066	380 958	40 000		
Hausma arendus	0	217 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		217 000				
Kõrgessaare arendustegevus	0	0	380 000	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			380 000			
Käina Kultuurikeskus	0	0	0	400 000	790 000	0
sh toetuse arvelt					290 000	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)				400 000	500 000	
Munitsipaal üürimajad	0	0	300 000	500 000	0	0
sh toetuse arvelt				500 000		
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			300 000			
Osavaldade spordikeskused	69 473	42 000	30 000	465 000	75 000	30 000
sh toetuse arvelt	8 000			135 000	45 000	
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	61 473	42 000	30 000	330 000	30 000	30 000
Kopteriplats	0	150 000	0	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)		150 000				
Spordi tänav planeering	0	0	120 000	0	0	0
sh toetuse arvelt						
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)			120 000			
Väikeinvesteeringud	234 263	672 296	598 000	390 000	380 000	380 000
sh toetuse arvelt	8 200					
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	226 063	672 296	598 000	390 000	380 000	380 000

Teede investeeringuteks on iga osavald igal aastal kavandanud omavahendeid 80 000 eurot. Lisaks 2020. aastal Kärklas tänavavalgustuse kaasajastamine mahus 480 000 eurot, millest projektist toetus 364 800 eurot ning 2021.aastal Käina osavald Hiiumaantee remondiks 120 000 eurot.

Tule tööle Kärkla lasteaeda ja saa vallalt stipendiumi!

Tööd saab lasteaiaõpetaja (1,0) ja logopeed (1,0)

Nõudmised kandidaatidele:

- töökohale vastav kvalifikatsioon või kutse;
- väga hea suhtlemis- ja väljendusoskus, otsustus-, analüüsi- ja koostöövõime.

Motiveeritud sooviavaldus, elulookirjeldus (CV) ja haridust tõendavate dokumentide koopiad palume saata hiljemalt 1. oktoobriks elektrooniliselt lasteaed@hiiumaa.ee või aadressil Kalda 11, Kärkla 92413, Hiiumaa.

Täpsem info telefonil 463 2125 või 502 3058.

Hiiumaa vald maksab kahe esimese tööaasta jooksul stipendiumi 200 eurot kuus kuni 35-aastasele kõrgharitud noorele spetsialistile. Vaata lähemalt <http://bit.do/eWeyp>

Kuni aasta lõpuni on Kärkla ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga liitumine tasuta

Tuletame meelde, et vallavalitsuse otsusega on eelmisel aastal rajatud torustikuga võimalik liitumistasuta ühineda 2019. a lõpuni ja poole hinnaga 2020. aastal.

Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumine tagab kliendile kasutusmugavuse ning sõltumatuse purgimisteenusest, kuna sellisel juhul ei pea enam kasutama fekaalipütti. Samuti säästab ühis-kanalisatsioon keskkonda, kuna sellest ei leki reovett pinnasesse.

Lisaks saab elamu ühendamiseks ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga taotleda toetust Keskkonnainvesteeringute Keskusest. Toetuse suurus sõltub rajatud torustiku pikkusest ja keskmised toetuste summad jäävad vahemikku 2000–2500 eurot. Julgustame kõiki kasutama võimalust, kuniks meetmes raha on!

Täpsema info ja taotluse täitmise juhendi leiab KIKi kodulehel: <http://bit.do/eS3qt>

Küsimustega palume pöörduda Kärkla Veevärgi klienditeenindusse – kvv@kvv.ee; 463 2187.

Uuest õppeaastast pakutakse laste-aedades ja koolides kohalikku toitu

Alates sellest õppeaastast pakutakse kõikides Hiiu-maa lasteasutustes kohalikelt tootjatelt saadud toorainest valmistatud toite. Söögira ha hind sellest ei kalline, kulud katab vald.

Kevadel avalikustatud Tervise Arengu Instituudi uuringu tulemused näitasid taas, et Hiiu-maa lapsed on keskmisest ülekaaluselisemad. Selle peamiseks põhjuseks on ebatervislikud ja valed toitumisharjumused. Hiiu-ma

päritoluga toit on aga hiidlastele tervislikum, kuna kohalik toit jõuab meie söögilauale kiiremini – säilivad maitseomadused, mineraalid ja vitamiinid. Samuti on kohalikud saadused korjatud täiesti küpselt ja nende puhul ei pea kasutama tervisele kahjulike säilitusaineid.

Tervisliku ja tasakaalus toidu pakkumise eelduseks on ka see, et toit oleks võimalikult tervislikult valmistatud. Seetõttu on vald lisaks tellinud Hiiu-maa koolide ja lasteaedade menüüde analüüsi Reelika Öigemeelt,

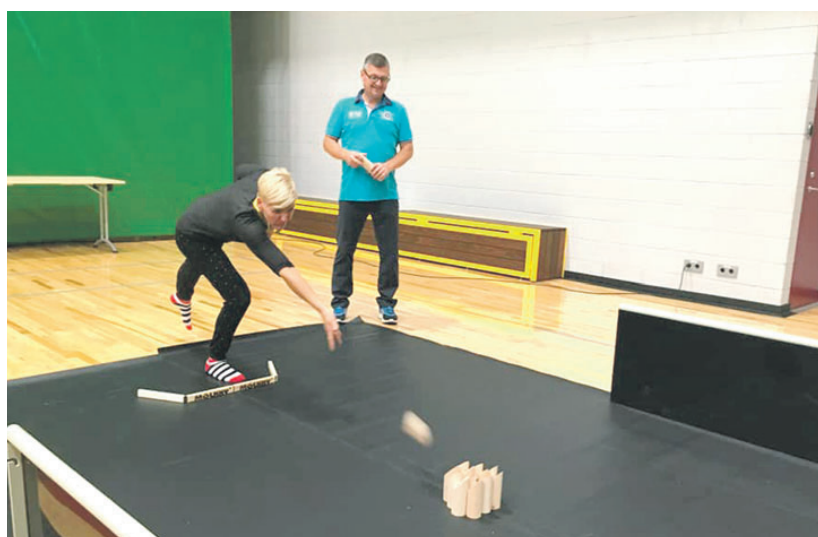
kes on tunnustatud ja pikaajalise kogemusega toitumise nõustaja. Analüüsi tulemusena selgub, kas laste toitumise tervislikumaks muutmisel piisab, kui eelistada kohalikku toorainet, või saab veel midagi parandada. Vastavalt analüüsile soovib toitumise nõustaja lasteasutustele muudatusi ja põhjendab nende vajalikkust. Ettepanekud koostatakse lähtudes toidugruppide tasakaalustamisest, seadusest tulenevatest energeetilistest väärtustest, eridieetide spetsiifikast, sööjate harjumustest ja toitlustajate töomahu vähendamisest.

Saime VUNKi juurde

Septembris toimus Kääriku spordikompleksis Tartu ülikooli liikumislabori eestvedamisel liikuma kutsuvate koolide seminar, mis andis koolidele uude õppeaastasse vunki juurde.

Osalejaid oli kokku 200. Hiiu-maalt oli esindatud Kärdla, Emmaste ja Palade põhikool.

Töötubades tutvuti aktiivsete ainetundide ja vahetundide võimalustega, prooviti läbi erinevaid tehnikaid ja katsetati vahendeid, räägiti kogukonna kaasamisest ja sellest, kuidas senisest enam muuta koolitee aktiivselt läbitavaks, hoides seejuures turvalisust. Kohal oli ka mess, kus 15 organisatsiooni ja ettevõtete pakkusid praktilisi ja kaasageid liikumislahendusi – seda alates ronimisseintest, mänguvahen-

dite ja tasakaalulintidest ning lõpetades terviseradade ja liiklusohutusega. Liikuma kutsuvate koolide sügiseminaril langetasid lipu hiidlased. Nüüd jääb vaid oodata, millal paarsada võrgustikuliiget Hiiu-maal kokku saavad. Aitäh korraldajatele!

Liikuma Kutsuv Kool on programm, milles alates 2016. aastast otsitakse Tartu ülikooli liikumislabori eestvedamisel koostöös koolidega toimivaid lahendusi, kuidas muuta koolipäevad liikuvamaks ja tuua rohkem liikumisrõõmu iga õpilasele.

Ohutu kütteperiood on igaühe enda teha

Sügisel algab taas kütteperiood ning turvaliselt ette mõtlev koduomanik hakkab selleks aegsasti valmistuma.

Enne kütteperioodi algust on viimane aeg korstnapühkija kutsumiseks. Soojade ilmadega on võimalik veel parandustööd teha ning kütteseadmed korda saada.

Tahma- ja pigipõlengud, mis saavad alguse korstnast, on väga ohtlikud. Korstnas tekkiv põlemine lõhub kütteseadmeid ning tekkivate pragude kaudu levib põleng kiirelt hoonesse. Sealt edasi tekivad juba korvamatud kahjud.

Küttesüsteemi alguse saanud põlenguid saab iga koduomanik ennetada. Esimese asjana tuleb kutsuda kutseline korstnapühkija neid üle vaatama ja hooldama. Küttesüsteemi tuleb hooldada nii tihti, et ei tekiks tahma- või pigipõlemise ohtu, kuid mitte harvemini kui üks kord aastas. Kui koetakse märgade küttepuudega või on värske õhu juurdevool

puudulik, tekib rohkem tahma. Siis tulebki puhastustööd käsile võtta tihedamini.

Ühe korteriga elamus ja selle teenindamiseks vajalik hoone või kuni 60 ruutmeetrise ehitusaluse pinnaga ja kuni viie meetri kõrguses mittelelamus võib ahju, kaminat või pliiti ning korstnat ja ühenduslõõri enda tarbeks neli aastat ise puhastada. Igal viiendal aastal tuleb kutsuda kutseline korstnapühkija. Loetelust suuremate ehitiste korral tuleb korstnapühkija tellida igal aastal. Ise puhastades tuleb hoolitseda selle eest, et tahm saaks eemaldatud kõikidest küttesüsteemi osadest. Jaan-so sõnul on tuhaimur küll väga hea abimees, kuid lõõrid tuleb kõigepealt korralikult lõõriharjaga läbi harjata ja alles siis imuriga tahm eemaldada.

Usaldusväärsete korstnapühkijate kontakte saab päästeala infotelefonilt 1524. Puhastamise üle arvestuse pidamine on majao-maniku kohustus. Arvestuse pidamine on vajalik näiteks kindlustusseltsile, tõendamaks, et

küttesüsteem on kontrollitud ja puhastatud.

Kui korstnapühkija avastab puhastustööde käigus, et küttesüsteemil on puudusi, koostab ta kirjaliku ettepaneku. Ettepanekus tuuakse välja tuleohutusnõuete rikkumiste sisu, tuleohu kirjeldus ning vajalikud tegevused nende kõrvaldamiseks. Korstnapühkija ettepanekus toodud puudused tuleb küttesüsteemi omanikul kõrvaldada. Ühe eksemplari edastab korstnapühkija alati ka päästkeskusele. Kui omanik ise vastavalt korstnapühkija tähelepanekule enda küttesüsteemi korda ei tee, võib oodata inspektori uksele koputamist ja inspektor esitab puuduse kõrvaldamise nõude juba ettekirjutusega.

Jaak Jaanso

Lääne päästkeskuse ohutusjärelvalve büroo nõunik

Tänavu on toimunud 472 eluhoone tulekahju, neist 81 tulekahju on alguse saanud puudustega küttesüsteemide kasutamisest. Tulekahjudes on hukkunud 20 inimest, neist 18 eluhoone tulekahjudes.

Ehitisregistris andmed korda I. jaanuariks 2020

Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse kohaselt peavad kõik, kelle kinnistutel asuvad hooned, järgmise aasta 1. jaanuariks korastama ehitusregistris oma andmed. Selle käigus peavad registrisse olema kantud kõik üle 20 m² ehitisealuse pinnaga hooned ja parandatud olemasolevad andmed.

Palume kõikidel vallaelanikel kontrollida oma kinnistul asuvate hoonete seaduslikkust (ehitusloa ja kasutusloa olemasolu) ja kas need on ehitisregistrisse kantud. Kontrolli siit: www.ehr.ee.

Üldjuhul on ehitisregistris andmete korrastamiseks vaja ehitiste asendiplaani ja jooniseid. Lisaks tuleb täita vormikohane andmete esitamise teatis iga hoone kohta. Vajalikud blanketid leiab majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi veebilehelt www.mkm.ee/et/eesmargid-tegevused/ehitus-ja-elamumajandus/ehitisregister

Ehitisregistri korrektsed andmed on hädavajalikud näiteks hoonete ohutuse hindamiseks, samuti kasutavad andmeid kindlustusettevõtted ja pangad.

Täpsemat infot saab valla kodulehelt ja ehitusspetsialistidelt: Kärdla ja Kõrgessaare osavald Triin Masing 506 4565, triin.masing@hiiumaa.ee

Käina osavald Veronika Kaevandes 462 2882, veronika.kaevandes@hiiumaa.ee

Emmaste osavald Pilvi Post 462 2445, pilvi.post@hiiumaa.ee
Pühalepa osavald Reet Nisumaa 463 6846, reet.nisumaa@hiiumaa.ee

Meenutame, et valla poolt saadetud arveid saab vaata Bill.me keskkonnas!

Hiiu-maa vallavalitsus võttis kasutusele uue arvelduste keskkonna Bill.me, mille kaudu saavad elanikud vaadata ja maksta valla poolt talle esitatud lasteaia, kooli, huvikooli, sotsiaalteenuste arveid.

Teate arve saamise kohta saab endiselt meilile. Arveid saab endiselt tasuda ka bill.me keskkonnaga liitumata oma internetipangas. Uus keskkond on lisavõimalus, kus näeb saadud arveid ja nende tasumise seis. Teenustasu 2% ulatuses arve summast lisandub vaid juhul, kui arve eest tasutakse maksekaardiga Bill.me keskkonnas.

Kui soovid arvet PDFina meilile nagu varem, anna oma soovist teada: arved@hiiumaa.ee.

Pärast Bill.me keskkonnas kasutajaks registreerimist:

- näeb kasutaja igakuiseid arveid – arved ei kao ja ei lähe rämpsposti,
- saab vaadata arvete arhiivi – platvorm säilitab kõik eelnevad arved,
- saab maksta arveid ühe klõpsuga, kasutades maksekaarti,
- saab ühendada täpse summaga automaatmakse,
- ei ole kasutaja kohustatud maksma arveid bill.me keskkonnas.

Lisainfo: <http://bit.do/bill-me> ja arved@hiiumaa.ee või info.ee@bill.me

Vallal külas päästeamet

Möödunud nädalal külastasid Hiiu-maa vallavalitsust Lääne päästkeskuse esindajad, et ühise laua taga arutada, kuidas veel edukamalt omavahelist koostööd teha. Räägiti, kuidas saab Päästeamet kohalikule omavalitsusele toeks olla nii ennetustöös kui kriisilukorras ja mis on valla roll kogukonna turvalisuses. Päästeameti poolt osalesid vestluses Lääne päästkeskuse juht Heiki Soodla, valmisoleku büroo juhataja Renee Tammet, nõunik Sigrít Lilleste ja vanemspetsialist Kaljo Pihlamets, ennetustöö büroo juhataja Viktor Saaremets, kommunikatsioonijuht Maris Moorits, Hiiu-maa päästeapiirkonna juhataja Hannes Aasma ning Käina päästeapiirkonna juht Janno Üksik.

Hiiu-maa vald tänab väga sisuka ja meeldiva koostumise eest ning kinnitab valmidust jätkata päästeameti hea koostööpartnerina!

Hiiu Valla Kultuuri ja Vaba Aja Keskus

koduleht: kultuur.hiiumaa.ee FB: facebook.com/hiiumaakultuur E-mail: kultuur@hiiumaa.ee

Kärdla kultuurikeskuses alustavad ringid

Kunstiring – noorem kooliaste – T, N kell 12–15, 5 eurot/kuu. Juhendaja Aadi Pall. Alustab 1. oktoobril.

Loomering – 1.–4. klassi õpilased, E või K kell 12–15 kord nädalas, 5 eurot/kuu. Juhendaja Liina Sahtel. Alustab 2. oktoobril.

Laste rahvatantsurühm "Naadredes" 5. ja 6. klassi tüdrukud ja poisid, T kell 14, N kell 14.45, tasuta. Juhendaja Ille Savioja. Alustab 3. oktoobril.

Näitering 5.–7. klass, T, N kell 16.15–18, tasuta. Juhendaja Grete Olev. Alustab 1. oktoobrist.

Nukuteatri ring (nukuteatris), K kell 17.30, tasuta. Juhendaja Kersti Ojasalu. Alustab 2. oktoobril nukuteatris

Harrastusteater Naaditeater. E kell 18.30. MTÜ EMSI

Tiina Tantsustuudio – erinevas vanuses õpilased, vt tt-stuudio.ee. Juhendaja Tiina Kaev

Kohvitantad – väärivate seltskonnatantsurühm, T kell 13, tasuta. Juhendaja Ille Savioja. Alustab 5. novembril.

Line-tants – täiskasvanud, T kell 19.30. Õpetaja Tiina Kaev. Tegutsevad 17 septembrist.

Naisvõimlemine – T, N kell 19. Õpetaja Helle-Mare Kõmmus. Alustab 1. oktoobril.

Eakate võimlemine – E, N kell 17.30, tasuta. Treener Lia Rosenberg. Alustab 7. oktoobril.

Taidelaid – rahvatantsu segarühm, T, N kell 20. Õpetaja Helle-Mare Kõmmus. Alustab 1. oktoobril.

Kohvilähkrid – rahvatantsu naisrühm, E kell 19.30. Õpetaja Helle-Mare Kõmmus. Alustab 30. septembril.

Maaliateljee ja akrüülmaali kursuse kohta jälgi täpsemat informatsiooni kodulehelt.

Kõrgessaare vaba aja keskuses alustavad

Võrkpall – noorem rühm T, N kell 17.30, tasuta. Treener Anneli Mauer.

Võrkpall – vanem rühm T, N kell 18.30, tasuta. Treener Anneli Mauer.

Saalihoki – E, K, R kell 18 Treenerid Alex Kark, Miko Malk.

Spordiring koolieelikutele (5–7. a) E kell 16. Treener Lii Romandi. Alustab 30. septembril

UNGRULUST – rahvatantsu naisrühm, E, K kell 19. Õpetaja Helgi Taelma. Alustab 2. oktoobril.

Kombineeritud treening – T, N kell 19.30. Treener Stella Suitso.

Eakate võimlemine – naised, E, K kell 15. Treener Stella Suitso.

Käsitöö- ja kunstiring – vanem rühm E kell 16, tasuta. Õpetaja Katrin Laan.

Käsitöö- ja kunstiring – noorem rühm T kell 16, tasuta. Õpetaja Katrin Laan.

Küsi lisa ringide kohta:

Kadi Kull (Kärdlas): tel 469 3134 või 5300 3234, kultuur@hiiumaa.ee

Artur Valk (Kõrgessaares): tel 505 5732, artur.valk@hiiumaa.ee

Turismiinfokeskus

Kärdlas Pritsumajas asuva Hiiumaa turismiinfokeskuse uued lahtiolekuajad: T–R kl 12–17, L kl 10–14, P–E suletud.

Hiiumaa turismiinfokeskusest saad soetada: Hiiumaa pusasid, Hiiumaa postkaarte, Hiiumaa-teemalisi raamatuid, Kõpu tuletorniga riidest kotte, kohvikutepäeva meeneid jpm.

Turismiasjaliste ümarlaud

Kõik Hiiumaa turismiasjalised on 6. novembril oodatud ühisele arutelule Hiiumaa turismisektori hetkeolukorrast ja tulevikuvõimalustest. Teeme lühikese tagasivaate lõppevale hooajale ja räägime järgmise aasta turundusplaanidest.

Pärast ümarlauda on kõigil soovijatel võimalus osaleda EASI turismi ärimudelite arendamise lühikoolitusel, kus vaadeldakse turismiettevõtete tegutsemismudelite muutmise võimalusi ja tutvustatakse EASI turismiettevõtete ärimudelite rakendamise toetuse meedet, mis järjekordselt avatakse 2020. aastal.

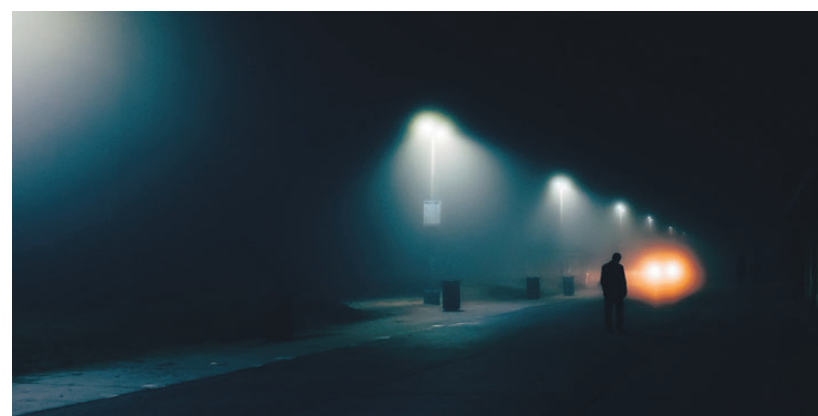
Toimumiskoht täpsustub.

Liiklemisest pimedada aja saabudes

Kätte on jõudmas aasta pimedaim osa ja seetõttu on paslik jalakäijatele tuletada meelde enda nähtavaks tegemise vajalikkus.

Päevad muutuvad lühemaks ja valget aega jääb aina vähemaks. Kodust väljudes on mõttekas kontrollida helkurelemendi olemasolu riietusel. Helkur ei ole hääbi, vastupidi, see on kõige odavam elukindlustus. Mõistlik on helkur panna igapäevarietuse taskusse, et see vajadusel pimedas välja võtta.

Soetades uut helkurit, tuleb teha meelde, et helkuril või selle pakendil peab olema tähtis CE EN13356, mis kinnitab, et helkur vastab kehtivale standardile ja on

kvaliteetne. Samuti on mõistlik soetada endale ja lähedastele helkurid, mille pinnale ei ole lisatud kujundeid ega muud graafikat. Iga lisaelement võtab ära osa helkuri tagasi kiirguse pinnast ja vähendab kiirguse tugevust. Liiklusseadus sätestab jalakäija asukoha liikumisel teel. Soovi-

tav on helkurit kanda alati nii, et see jääb kandja teepoolsele küljele põlve või küünarliigese kõrgusele. Mida nähtavamaks jalakäija ennast pimedal ajal liikudes muudab, seda turvalisem on kodutee.

Mihkel Karjamaa, Kärdla politseijaoskonna piirkonnapolitseinik

Kooride kaunis kaja

1. oktoobril toimub rahvusvaheline muusikapäev, mis viib Eestimaa eri otstesse üle saja kontserdi. Muusikud võtavad igas maakonnas fookusesse ühe muusikalise nähtuse, Hiiumaal on see koorimuusika.

Eestlastel on koorimuusikaga eriline suhe. Eks meeldib meile ju mõelda endast kui laulurahvast ning kooris lauldes saab oma laululembust teistelegi näidata. Sealjuures ulatub meie kooritraditsioon lausa 19. sajandi keskpaika. Käsi püsti, kes pole elu jooksul osalenud mitte üheski kooriproovis! Muusikapäeva puhul avab koorimuusika olemust dirigent Aarne Saluveer.

Milline repertuaar muusikapäeval kõlab?

ETV tütarlastekoori repertuaar on üsna lai ja žanriülene. Sinna kuuluvad erinevate ajastute vaimulik ja ilmalik muusika, rahvamuusikatöötused, modernse koreograafiaga popi- ja džässikavad ning vokaalsümfooniased suurvormid. Muusikapäeva programmis teemegi sellest repertuaarist läbilõike. Nagu äsja lõppenud Austraalia tuurilgi, on meil olulisel kohal eesti muusika, eriti Veljo Tormise looming.

Mis asi on viisipidamise õpituba, mida läbi viite? Kas viisipidamist on siis võimalik õppida?

Kui inimene sünnib, on talle esimestel eluhetkedel antud kaasa väga vähesed oskused. Enamik tuleb omandada järgnevate eluaastate jooksul. Omandatavate oskuste hulka kuulub ka viisipidamise, teiste sõnadega – oma häälepaelte soovitud helikõrguse saavutamiseks vajaliku pinge andmine ja väljahingatava õhuga vibratsiooni tekitamine. Inimesed on erinevad ning mis ühele lihtne, võib teisele olla keerulisem. Viisipidamisel on ka erinevaid raskus- ja tehnilisi täp-

Muusikapäev Hiiumaal 1. oktoobril

Kl 10 Käina huvi- ja kultuurikeskuses ETV tütarlastekoor ja dirigent Aarne Saluveer

Kl 11.30 Hiiu valla kultuuri ja vaba aja keskuses dirigent Aarne Saluveeri õpituba "Viska viisi" laulu- huviiliste mitteviisipidajatele

Kl 12.30 Hiiu valla kultuuri ja vaba aja keskuses ETV tütarlastekoor ja dirigent Aarne Saluveer

Kl 14.30 Parvlaeval Heltermaa-Rohuküla liinil ETV tütarlastekoor ja dirigent Aarne Saluveer

susastmeid, mida võib nimetada stiilitehnikateks – folgist Bachi või vabaimprovisatsioonini.

Kui mäletame oma esimest jalgrattasõitu või uisutamist, siis teame, et vilumuse saavutamine võtab aega. Väga vähe on neid, kes mingil põhjusel ei saa elus oma jalgedel seista.

Mis seisus on koorilaul täna, võrreldes näiteks mõnekümne aasta taguse ajaga?

Nii ja naa. Lauupeoliikumine on oluliselt tugevnenud. Suuresti tänu sellele, et neist algklasside lauljatest, keda laulupidude ajaloos 1993. aastal esimest korda kaasasime, on tänaseks sirgunud hästikõlav ühendkoor. Loomingulises hoos on ka uus põlvkond heliloojaid ja koorijuhte. Laiem ühiskond ja meedia on tajunud laulupeo olulisust ja ligitõmbavust. Tekkinud on hulk uusi ja huvitavaid noortekoore, olemas ka väga hästi kaasatud rahvusvahelisse muusikaellu. Kaalutakse isegi, kas pidusid võiks teha igal aastal. See omakorda toob kaasa olukorra, kus tihedate pidude tõttu pole kooridel aega ja vajadust välja mõelda omanäolisi kavasisid, avastada erinevat ja sealhulgas nišimuusikat. Ehk siis "kõrvaring" võiks olla palju mitmekesisem.

Mis on see, mis muudab koorilaulu meie inimestele nii paeluvaks? Või on see vaid illusioon, et eesti inimestele meeldib kooris

Mis on Rahvusvaheline muusikapäev?

Muusikapäeva traditsiooni algatas 1975. aastal maailmakuulus viiuldaja Yehudi Menuhin, kes tahtis maailma muusika abil kaunimaks muuta. Sama palju soovis Menuhin, et muusikakunst leviks kõigis ühiskonnakihtides, sõltumata rahvusest, kultuurilisest taustast ja sotsiaalsest klassist. Ta mobiliseeris ühiskondliku muusikaelu, alates professionaalsetest ja lõpetades amatöörühendustest, ning muusika kõlas sel päeval kõikjal – teles, raadios ja elavas esituses. Eestis tähistatakse muusikapäeva Eesti Muusikanõukogu eestvedamise alates 2002. aastast. Sel päeval jagatakse muusikapreemiaid ning korraldatakse tasuta kontserte eri paigus üle terve Eestimaa.

laulda?

Koorilaulust mõjutatud on eelkõige need, kes jõuavad läbi ettelaulumiste laulukaare alla ühendkoori, samuti tugiisikud ja publik, kes tulevad laulmist vaatama ja tunnet looma. Ning viimaks meedia vahendusel kaasaelavad inimesed. Ning tegelikult on ju suur hulk neid, kelle jaoks koorilaul pole mingil põhjusel atraktiivne.

See on üks meditatsiooni vorm, kui esitada olulise mõttega teksti muusikaliselt kontsentreeritult moel. See on vajalik ja unikaalne. Peaksime tõsiselt muretsema, kui lastel pole koolis pädevat koorijuhti – laulmine on inimõigus.

Seda, et eriti a capella kooslaulmine tekitab hea ühistunde ning võimaldab inimestel end üheskoos hästi tunda, on taibanud nüüdseks paljud suurriigid. Näiteks Aasia maad, kus ajalooliselt polnud koos mitmehäälselt laulmine erinevalt Euroopa kultuuriruumist levinud. Hiina, Singapuri ja Hongkongi arengute põhjal saan öelda, et edusammud on tohutud. Hongkongi gümnaasiumi noorte meeste koorid esitavad konkursil Tormise "Pikse litaaniat", nagu olemas harjunud kuulma laulmas professionaale.

Sotsiaalkeskuse tegevustuba avab ukse

Hiiumaa sotsiaalkeskuse tegevustuba avab kõigile külastajatele ukse Kärklase Tuuru majas esmaspäeval, 30. septembril kell 11–12, et tutvustada oma tegemisi uues asukohas.

Tegevustuba igapäevatoos õpetavad tegevusjuhendajad eluks vajalikke oskusi intellektipuudega inimestele, kes saavad samas ka toetatult töötada MTÜs Jäak ja Praak. Tegevustuba toimub ka päevahoid, kuhu lähedased saavad tööpäeva ajaks tuua oma raske või sügava puudega pereliikmeid.

Hiiumaa sotsiaalkeskuse juhataja Riho Rahuoja ütles, et Tuuru majas asuvad uued ruumid on avaramad ja valgemad kui seni sotsiaalkeskuse kasutuses olnud ruumid Kärklase Kõrgessaare maantee 2 majas. Suureks plussiks on, et uus erihooldekodu rajatakse just Tuuru maja lähedale – tulevikus saavad erihooldekodu elanikult olla lihtsalt ka tegevustuba kasutajateks.

Tegevustuba asub Kärklase Tuuru majas alates juuni lõpust. Augustis kolis Tuurusse ka sotsiaalne ettevõtte MTÜ Jäak ja Praak, kes on sotsiaalkeskuse koostööpartneriks erivajadustega inimestele tööpakkumisel.

Kuulmisrehabilitatsiooni Keskuse vastuvõtt

18. oktoobril Emmaste päevakeskuses

Võimalik lasta kontrollida kuulmislangust, hankida uusi kuuldeaparaate ja uuesti häälestada oma kuuldeaparaati. Samuti on võimalik aparaate remontida ning ka individuaalseid kõrvaotsikuid valmistada. Hooldada saab lasta nii kõrvaotsikuid kui ka kõrvasiseseid aparaate. Kuulmisuuringud ja pisihooldus on tasuta.

Lisainfo Aimi Jaarma tel 514 4237

Hiiumaa sotsiaalkeskuses

Kõrgessaare päevakeskuses:

2. oktoobril alustab tervisevõimlemisring. Tunnid toimuvad esmaspäeviti ja kolmapäeviti kl 15–16

Kolmapäeviti kl 13–14.30 seeniortantsuring

7. oktoobril alates kl 8.30 pediküüriteenus. Info ja registreerimine Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472.

8. oktoobril alates kl 8 juuksur. Eelnev registreerimine Sirje Vaku tel 463 1297; 5666 2317.

10. oktoobril kl 13 koosviibimine. Transport: 11.45 Kiivera, 12.20 Kidaste, 12.25 Rootsi, Pihla, 12.35 Lauka, Viskoosa.

22. oktoobril väljasõit Käina ujulasse: jõusaali kasutamine kl 12–12.30, vesivõimlemine kl 12.30–14. Osavõtust teatada Heli tel 5333 9472. Osalustasu 5 eurot. Transport: 11.10 Kõrgessaare, Lauka, 11.15 Viskoosa, 11.20 Kidaste, 11.35 Kärkla.

31. oktoobril alates kell 8.30 massaažiteenus. Eelnevalt registreerida Eve Heinmaa tel 516 3126, Heli tel 5333 9472.

Kolmapäeviti ja reedeti kl 10–14 on võimalus tervisemajas käia saunas, kehtib tunni hind 5 eurot. Leiliruum mahutab kuni kolm inimest. Eraldi on saunaruum nii meeste kui naistele. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida Arturi tel 505 5732.

Kõrgessaare päevakeskuses saab pesta pesu ja käia duši all, eelnevalt kokku leppida: Inna tel 504 2292, Heli tel 5333 9472

Tegevustuba

7. oktoobril kl 11 jalutuskäik Kärkla tänavatel

16. oktoobril kl 10 meisterkook Margus – sügisene supp

Tund muusikaga **neljapäeviti kl 11**

Omastehooldajad

Uus! 1. oktoobril saavad omastehooldajad kokku Hellamaa perekeskuses.

31. oktoobril kohtuvad omastehooldajad Tuuru majas tegevustuba. Meisterdame ühe vahva kaardi. Osalustasu 2 eurot.

Täpsem info Raili tel 5308 1035

Lastekeskuses

Oktoobrist alustab taas lastevanemate tugigrupp.

Esimene kohtumine toimub teisipäeval, **15. oktoobril** kell 15–18 Kärklase, Vabaduse 47.

Teemaks on erivajadusega laps ja sportimisvõimalused. Kaetud on kohvilaud. Osalemisest palun teada anda hiljemalt 10. oktoobriks tel 5307 7353 või monika@sotsiaalkeskus.ee

KESKKONNAHARIDUSE INFOPÄEV

KOLMAPÄEVAL, 2. oktoobril kell 14.00

Kutsume taas kõiki huvilisi traditsioonilisele kooliaasta alguse infopäevale, et kohtuda

omavahel ja saada infot uutest huvitavatest õppeprogrammidest.

Võõrustajaks on taas Palade Loodushariduskeskus ja kavas on:

- Biosfääri väljakutsed koolidele / Lia Rosenberg
- RMK Õppeprogrammid / Liis Soonik
- Mida huvitavat pakub Hiiumaa Muuseum / Ille Savioja
- Koos õppimisest ja –õpetamisest – väljakutsed keskkonnahariduses / Liisa Puusepp

Lisainfo: lia.rosenberg@keskkonnaamet.ee või 5690 6205

Vaimse tervise tasuta töötuba

Enesetapu ennetamine: riskide hindamine ja turvalisuse planeerimine

22. oktoobril kell 12.30–16.30 Emmaste vaba aja keskuses

24. oktoobril kell 13–17 Kärkla kultuurikeskuse kinossaalis

Töötuba eesmärk on tõsta teadlikkust sellest, et enesetapp on ennetatav.

- Räägitakse enesetapu (sõnumite) olemusest ja ilmingutest, sellega seonduvatest stigmadest.

- Käsitletakse enesetapu riskifaktoreid ja hoiatavaid märke.

- Vahetatakse kogemusi, kuidas rääkida suitsiidse inimesega ja millist abi on võimalik saada, leida, pakkuda.

Töötuba läbiviija: psühholoog ja superviisor/coach Helena Ehrenbusch, Eesti Supervisiooni ja Coachingu Ühing

MEIOIMEIOIMEIOIMEIOIME

01.10 : Kalle
kl 18 : Randalu
+
Käina huvija kultuurikeskus : Klaaspärlimäng Sinfonietta

PALADE LOODUSKESKUS ESITLEB:

AHHA TEADUSTEATER

14. OKTOOBER KELL 18
PALADE LOODUSKESKUSES

KÕIK SUURED JA VÄIKSED TEADUSHUVILISED ON VÄGA TERETULNUD

LISAINFO: PALADELHK@GMAIL.COM : 5342 2087

TEADUSTEATRI TOIMUMIST TOETAB HIIMUMAA VALD
ETENDUS ON KÕIGILE TASUTA

Kärkla põhikooli tähtpäev

26. novembril tähistab Kärkla põhikool 189 aastat koolihariduse andmist Kärklase. Kell 13 toimub Kärkla põhikooli võimlas kontsert, kus esineb ka tänavune juubilar ning Kärkla kooli vilistlane Erkki-Sven Tüür. Ootame kooli sünnipäevapeole kogu kooliperet ning endisi Kärkla kooli töötajaid.

Eakad, võimleme üheskoos!

Sügisilmad peletavad meid järjest rohkem tuppa. Eakatele on aga liikumine väga vajalik ja mitte ainult liikumine, vaid spetsialisti juhendamisel kõikide lihasgruppide ergutamine. Lia Rosenberg on ju maailma parim juhendaja.

Meie hooaeg kestab oktoobrist kuni mai lõpuni. Seekord alustame juba 24. hooaega. Kes on juba käinud, teavad, kuidas muusika saatel võimlemine erksaks teeb. Boonuseks veel hea enesetunne.

Meie võimleme igaüks oma võimete kohaselt. Võimlemine ennetab kohmakust, jäikust ja ergastab mälu. Terves kehas terve vaim!

Kohtume juba 7. oktoobril ning edaspidi igal esmaspäeval ja neljapäeval kell 17.30 Kärkla kultuurikeskuses. Kes tuleb, ei kahetse! Tulge võimlema!

Elle Üksik

aeroobikaringi juht

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

EVALD WIIBURG
TIIT RÄIS
HEIKI ULA
GRIGORI KOTSUR
MATI TUSOV

AILI-AGATE KALLAS
AIME UDU
PEETER VENTSEL
MALLE ÄKKE

Kaastunne lähedastele!

Alates **1. oktoobrist** on Kõrgessaare ohtlike jäätmete kogumispunktis vastuvõtt teisipäeviti kell 12–13.

Muul ajal kokkuleppel: tööpäeviti tel 5332 4637.

Tulekul Hiiumaal

L, 28. septembril

Kl 10–14 Väike sügislaat Kuri koolimaja õuel

Kl 10 Sõruotsa sügislaat Sõru paadikuuris

Kl 10.30 XIII Sõru regatt

Kl 11 luuletund Kärkla raamatukogus. Oma luuletusi loeb Matias Hiiumaal

Kl 11–15 Palade põhikooli sügislaat ja kohvik

Kl 11–16 Hiiumaal elamise päev, vt lisa lk 1

Kl 13 Maastikujooks Tahkunas

Kl 14 Hiiumaa Kino: "Lammash Shaun. Film. Farmigeddon" Kärkla kinosaaalis

Kl 14–16 riidest raamatukoti õmblemise õpituba Käina raamatukogus

Kl 18 Kinoõhtu "Vanamehe film" Orjaku külamajas

P, 29. septembril

Kl 11 Tubala Anagama ühepäevanäitus

Kl 11 eakate mälumäng Kärkla kultuurikeskuses

Kl 15 Hiiumaa Kino: "Lammash Shaun. Film. Farmigeddon" Kär-

la kinosaaalis

Kl 17 Hiiumaa Kino: "Vanamehe film" Kärkla kinosaaalis

T, 1. oktoobril

Muusikapäev 2019 sündmused Hiiumaal – vt lisa muusikapäeva infost lk 6

Kl 18 Kontsert: Kalle Randal + Klaaspärlimäng Sinfonietta Käina kultuurikeskuses

K, 2. oktoobril

Kl 14 Keskkonnahariduse info-päev Palade loodushariduskeskuses

R, 4. oktoobril

Kl 18 jooksukoolitus Kärkla staadionil. Koolitaja Kaisa Kukk

L, 5. oktoobril

Kl 13.30 alustab seltskonnatantsu kursus algajatele Palade koolimajas

Kl 17.30 Hiiumaa rattanädalavahetus: Emmaste öösõit

P, 6. oktoobril

Kl 11.30 Hiiumaa rattanädalavahetus: Köpu rattamaraton

N, 10. oktoobril

Kl 14 Õpirände varjatud rikkused – Erasmus+ Hiiumaa ametikoolis

Kl 15–20 Hiiumaa arenguseminar 2019 Suuremõisa lossis

11.–18. oktoober

Täiskasvanud õppija nädal

L, 12. oktoobril

Kl 12 Jalgpallivõistlus FC Hiiumaa U15 – FC Kuressaare Kärkla staadionil

E, 14. oktoobril

Kl 18 teaduskeskus AHHA teadusteater Palade loodushariduskeskuses

Kl 18 täiskasvanud õppija nädal: Lilleliste unenäopüüdjate töötuba Kaili Saarna juhendamisel Käina koolis

N, 17. oktoobril

Kl 11 alustab koolitus "Tulemuslik mõjutamine ja loov probleemilahendus" Tuuru majas

Kl 18 kohtumisõhtu Margus Taboriga Kärkla kultuurikeskuses

L, 19. oktoobril

Kl 11 Wambola rahvaretk Sarvel algusega Heltermaa sadamast

20.–30. oktoobril

Raamatukogupäevad Kärkla raamatukogus

Hiiumaa muuseumid

KASSARI MUUSEUMIMAJA

Näitus „Elu saarel. Tuli, vesi, õhk, maa.“

Näitus heidab pilgu ennekõike hiidlaste elu argipäeva nähtustele ja sündmustele, kuid jätab ruumi ka filosoofilistele mõtisklustele ning olulistele pöördpunktidele saare ajaloo. Ei ole juhtumiste kronoloogilist järjestust, on seosed, oskused, võimalused ja paratamatus. Näitus on esemerohe ning lisaks teada-tuntud tarbeesemetele on seal ka mõned päris kaasaegsed kohapeal valmistatud asjad.

Kappide avahoidla Kassari muuseumimajas

Varahoidlaks muudetud näitusseruumis saab näha toidu- ehk piimakappe, seinakappe, pesu- ja tööriistakappe, riide- ja puhvetkappe, aga ka kaalukappi, lasteaiakappi, kummutit ja krahvi öökappi. Nüüd juba haruldaseks muutunud öökapp artellist Emmaste on samuti riulil esireas. Kappidest vanimad pärinevad 19. sajandist, kirst ja ehk ka üks väiksem kapp 18. sajandist.

PIKK MAJA

Puukäsitöömeistri Meelis Kihulase näitus „Puud ja inimesed“

Näitus on keskendunud rahvapärases puutöös enimkasutatud puuliikidele. Osad ka sellised, millede kasutusvaldkonnad ja väärtustus on tänases kultuuriruumis oma kunagise olulisuse

kaugelt minetanud. Läbi rahvapäraste esemete ja kasutusvõimalusi tutvustavate stendide annab näitus põhjaliku ülevaate nende puuliikide olulisusest talu majapidamises. Näitusel on eksponeeritud nendest puiduliikudest valmistatud esemed, mis on spetsiaalselt valmistatud antud näituse tarbeks traditsioonilisi ja arhailisi töövõtteid kasutades. Idee pärineb etnoloog Ants Viirese samanimelisest raamatust.

Tekst ja esemed Meelis Kihulane.

Kunstnik Epp Margna.

Näitus on avatud kuni 6. jaanuar 2020

Näitus „Nähtamatu juubilar – Kärkla kalevivabrik 190“.

Näitusel saab ülevaate Kärkla kalevivabriku nähtamatust mõjust Kärkla linnale ja selle elanike eluviisi kujunemisele, põnevatest vabrikuga seotud tegelastest ja nende lugudest ning veidi ka raskest tööst vabriku sees. Vabriku nähtamatu haare hoiab endiselt Kärclat oma pihus – tule ja saa sellest osa.

Näituse juures on ka mängutuba! Meil saab mängida vabrikupoes, punuda vaipa, lõnga vihiks kerida, kiikuda kiikhobusega, joonistada ja veel palju muud toredat teha.

Maalinäitus „Kaljo Põllu 85“

Hiiumaa juurtega suurmehe uuenduslikud maalid Simmo Põllu, Viidas Põllu ja Andres Eilarti

kogudest.

Muuseumide lahtiolekuajad:

Pikk maja avatud E–L kl 10–17, pühapäeval suletud.

Kassari muuseumimaja avatud T–L kl 10–17, pühapäeval ja esmaspäeval suletud.

Muuseumide lahtiolekuajad avatud ka meene- ja raamatupoed.

Rudolf Tobiase majamuuseum avatud ettetellimisel.

Mihkli talumuuseum avatud ettetellimisel.

Lisainfo: 463 2091 või info@muuseum.hiiumaa.ee

Kutse kultuurimaja sünnipäevale

5. oktoobril kell 18.30 ootame endiseid ja praeguseid Kärkla kultuurikeskuse töötajaid, ringijuhendajaid ja kultuuri- valdkonna toetajaid tähistama kultuurimaja 60. sünnipäeva.

MTÜde ümarlaud

Vald ja arenduskeskus kutsuvad MTÜde ja külaseltside esindajad kohtumisele 9. novembril kl 11–13 Sõru muuseumisse.

Tähelepanu, sündmusekorraldaja!

Anna teada oma Hiiumaal toimuvast 2020. aasta sündmusest hiljemalt 30. septembril siin: <http://bit.ly/hiiumaa2020>

Esita aasta isa kandidaat!

Naiskodukaitsjad valivad kuuendat korda Hiiumaa aasta isa, kes kuulutatakse välja isadepäeva peol. Konkursi eesmärgiks on väärtustada isa ja isadust, tunnustada mehe rolli laste kasvatamisel, aga ka tema vabatahtlikku tegevust.

Aasta isa tiitlit saab taotleda isale, kelle peres kasvab kaks või enam last, kes saavad kodust armastust, hoolt, eeskuju ja õpetust. Tiitlisaja valimisel peetakse silmas ka seda, et aasta isa oleks lisaks laste kasvatamisele silmapaistvalt tubli ka muudel elualadel. Kandidaat peab olema Eesti vabariigi kodanik ja rahvastikuregistri järgi Hiiumaa elanik.

Ettepanekuid tiitli andmiseks võivad teha kõik soovijad – nii asutused, organisatsioonid kui eraisikud. Ettepanek peab sisaldama kandidaadi ees- ja perekonnanime, vanust, elukohta, töökohta ja ametit, laste arvu, vanuseid ja nimesid ning kandidaadiks esitamise põhjendust. Ettepanekuid oodatakse 25. oktoobrini e-kirjaga hiiumaaisa@gmail.com või postiga aadressil Väike-Sadama 14, Kärkla.

Seitsmeliikmelisse žüriisse kuuluvad naiskodukaitsjad ja konkursi patroon, ettevõtja Mati Nurs.

Aasta isa tiitel antakse üle isadepäeva kontsertil Käina kultuurikeskuses 9. novembril.

Täiskasvanud õppija nädal kutsub üheskoos õppima

11.–18. oktoobrini toimub täiskasvanud õppija nädala raames Hiiumaa eri paigus arvukalt täiskasvanuharidust populariseerivaid ning õppimisvõimalusi tutvustavaid tegevusi. Tegevuste kalender on kättesaadav ETKA Andrase kodulehel: andras.ee.

Sel aastal kutsume 11. oktoobril osa võtma üle-Eestilisest õpiaktsioonist, mis kutsub üles üheskoos töökaaslaste, koolikaaslaste ja/või sõpradega teadmisi omadama ja kogemust jäädvustama. Lisainfo ja gruppide registreerimine õpitundidesse: <https://andras.ee/opitund-registreerimine>

Täiskasvanud õppija nädalat koordineerib ETKA Andras koostöös haridus- ja teadusministeeriumiga.

Õnneks on vaja õppida!

Pilleriin Altermann

Hiiumaa täiskasvanuhariduse koordinaator

Hiiumaa rattanädalavahetus 5.–6. oktoobril

5. oktoobril toimub Saare Emmaste öömaraton, kus 3 km pikkune ring on palistatud sadade öueküünaldega ning mitmete tuletünnidega. Võistlussõit läbib 5 ringi, elamussõit 2 ringi.

6. oktoobril ootab ees Hansaviimistluse Köpu rattamaraton, mis on klassikaline rattamaraton. Kokku tuleb võistlussõidul läbida 3 ringi ning elamussõidul 1 ring. Ringi pikkuseks on 14,5 km.

5. oktoobril

Numbrite väljastamine ja kohapeal registreerimine kl 17.30–19.45, elamussõidule kuni kl 19

Kl 18.30 start lastesõitudele

Kl 19.15 start elamussõidule

Kl 20 start võistlussõitudele

Kl 21 võistluskeskus suletakse, võistlusõhtu lõpp

6. oktoobril

Kl 11.30–12.30 numbrite väljastamine ja kohapeal registreerimine

Kl 13 start võistlussõitudele

Kl 13.01 start elamussõidule

U kell 15 parimate autasustamine

Kl 16 rada suletakse, võistluspäeva lõpp

Elamussõidu osalustasu eelregistreerides kahe päeva eest kokku 2 eurot, võistlussõidul 50 eurot.

Esimeseks päevaks eelregistreerunud ja kohapeal finišeerunud saavad auhinnaks maistvate toodetega kinkekoti, mis tagatakse vaid eelregistreerunutele – seega ruttu registreerima: www.aerobike.ee

Hiiumaa Teataja, Hiiumaa valla väljaanne

Toimetajad: Liina Siniveer, tel 5386 7606,

Mirjam Savioja ja Anu Tammearu.

Kujundus ja küljendus Kersti Simsalu

Trükikoda Printall

Hiiumaa Teataja ilmub kuu viimasel reedel. Info ja teated järgmise kuu

lehte on oodatud eelneva kuu 15. kuupäevaks: info@hiiumaa.ee

